

"BÜDÖS FASIRT"
- reflexió helyett -

1987. július 17-én a Bagoly c. rádióműsorban elhangzott egy eddig szokatlan kérdés: "Ön milyennek szeretné látni az irodalmi életet?" - És akik válaszaikat, dilemmáikat elmondták: Szilágyi Ákos, Esterházy Péter, Ördög Szilveszter, Csoóri Sándor, Dobai Péter, Mészöly Miklós és Cseres Tibor. A mintegy 45 perces interjú elhangzása után érezhető volt, hogy csillapodott elfojtatott? (a szokásos, információhiányból fakadó találgatások) már az Írószövetség közgyűlése utáni hangulat. A feleletek szinte egytől egyig mind józan kiábrándultsággal csengtek. Nincs szó lemondásról, "pusztán" az illúziókkal való leszámolás utáni állapotról - póz nélkül jelezve a társadalmi eróziót.

Mert, bár természetes lenne, az irodalmi életet mégsem az írók csinálják; mert a kultúrpolitika az ötvenes évek óta is csak toldozza-foltozza ezt az egész intézményi "kócerájt" (E.P.), mert ahelyett, hogy a kormányzat "saját ideológiájának szellemi felfegyverzettségével" (D.P.) védené ki a kritikákat, még mindig adminisztratív eszközökkel avatkozik be; mert az oxigénhiány eleve születésképtelenné tesz műveket; mert - bár úgy tűnik - "mintha már megengednék azt, hogy énekeljük - hosszú idő után - Himnuszt, de az egyik sorát Szombathelyen, a másodikat pedig Szegeden, a harmadikat Pesten, a negyediket Pécsen..." (Cs.S.) - mert, mert, mert.

(De talán "most már ebbe bele lehet majd szólalni?" - félő, a kérdés költőivé züllik.)

És a hallgató csak rá-rábiccenti fejét az elhangzottakra és tehetetlenül megint csak káromkodik egyet. Mint máskor is, másutt, másmiért. Ugyanúgy. Mintha ez az egyvalami már tökéletesen menne. Mechanikusan, indulat nélkül.

